

postopal tako brezozirno, ako bi mu vlada povedala, da po novih volitvah on ne pride v poštev za sedanje mesto, ako ne bode objektivnejši. Razmere se v isterskem deželnem zboru tako dolgo ne izboljšajo, da gospodje na Dunaji se prepričajo, da je potrebno na Primorskem podpirati slovanski živelj. Razmere v isterskem deželnem zboru so najboljši dokaz, kako prazne so nade nekaterih Slovencev na sedanjo avstrijsko vlado.

Sedaj pogledjmo v dalmatinski deželni zbor. V Dalmaciji je tudi letos prišlo državnopravno vprašanje na dnevni red, ali vlada je zbor zaključila, predno se je o tem sklepati moglo. Po našem mnenju je to popolnoma nepotrebno demonstriranje. Dokler se odločilni krogi v Zagrebu bolj ne ogrejejo za hrvatsko državno pravo, tako dolgo ni misliti, na kako zjedinjenje Dalmacije s Hrvaško. Predlogi za zjedinjenje s Hrvaško v deželnem zboru dalmatinskem so pač le v veliko veselje in v korist Italijanom. Na ta način se Srbi dražijo in silijo v italijanski tabor, poleg tega se pa Italijani na Dunaji znajo pridobiti zaupanje, kot najzanesljivejši element, kateri se trdno drži totranske državne polovice.

Italijani v Dalmaciji bili so že popolnoma ob vso veljavo, od tedaj so pa zopet prišli v boljšo veljavo, od kar se je zopet bolj poostrilo razmerje mej Hrvati in Srbi. Preziranje srbstva, ki se je tudi letos pokazalo v dalmatinskem deželnem zboru, je obžalovati tudi zaradi hrvatskega vprašanja samega. Hrvatje morajo težiti za tem, da si pridružijo še Bosno in Hercegovino. V teh dveh pokrajinah so pa pravoslavni najpoglavitejši krščanski element. Mari se ne bodo pravoslavni, ki hočejo veljati za Srbe, na vso moč upirali pridruženju Hrvatski, ako bodo vsi tisti, ki hočejo veljati za dobre Hrvate se križali pred srbstvom. Jedino v tem slučaju je mogoče, da se stvari na slovanskem jugu povoljno uredi, ako Hrvatje priznajo Srbe za enakopravne brate. Ako bodo Srbi videli, da ne preti v Hrvaški njih narodnosti in njih veri nobena nevarnost in jih ne čaka nobeno ponižanje, pa bodo sami pospeševali uresničenje hrvaških želja. To se zgodi tembolj gotovo, ker se razmere v Srbiji ne razvijajo ugodno in se sploh kaže, da srbska kraljevina ni sposobna uresničiti upanja, katero so vanjo stavili pravoslavni Slovani na jugu. Čim bolj bode Srbija propadala, tembolj se bodo Srbi oklepali naše monarhije. Če jih bodo znali Hrvatje zase pridobiti, bodo imeli v njih zaveznike, ki jim lahko mnogo pripomorejo k veljavi in napredku, ako jih bodo pa prezirali, se pa lahko pripeti, da se Srbi še marsikje oklenejo nasprotnikov Slovanov, kar se sedaj vidi v Dalmaciji in se opaža tudi na Hrvaškem zlasti v Slavoniji. Letošnje zasedanje dalmatinskega sabora je povejšalo nasprotje méj Srbi in Hrvati in zatorej s slovanskega stališča ga ne moremo prištevati mej srečna. Želimo pa, da bi bodoče leto bilo zborovanje deželnega zbora srečnejše, nego je bilo letos, da bi popravilo, kar je letošnje skazilo in utrdilo vez mej Hrvati in Srbi in položilo trden temelj slovanskemu razvoju na jugu naše države.

Politični pregled.

Gimnazija v Celji. — Nemški liberalci in nacionalci so začeli veliko agitacijo proti osnovi slovenske gimnazije v Celji. Poslali so deputaciji iz Gradca in Celja k učnemu ministru. Kaj sta opravili ti deputaciji, ne vemo. Minister je jim zopet dal kak ljubeznjiv odgovor. Ker pa imajo v ministerstvu nemški liberalci glavno besedo, smo prepričani, da slovenske gimnazije v Celji ne bode še tako hitro. Vsa obljuba je imela le namen ohraniti Hohenwartov klub, dokler ga vlada še potrebuje. Tačas se bodo vršile preiskave in naposled bode pa konec tak, da se bode vsa stvar pustila, češ, da uspeh preiskav ni ugoden za osnovo paralelk. Preiskave bodo vodili tudi gospodje, ki nam niso naklonjeni. Zatorej si pa slovenski poslanci v Hohenwartovem klubu ne morejo z uspehom ponašati.

Slovenci v Hohenwartovem klubu. — Nemški liberalni listi se jeze nad vlado, da se je zaradi Slovencev, ki so še v Hohenwartovem klubu, odločila, da začne preiskave zaradi osnove slovenske nižje gimnazije v Celji. Po mnenju nemških liberalnih listov je neumestno pridrževati Slovence v konservativnem klubu, ko se nadomestilo zanje lahko dobi v nemških nacionalcih. Seveda liberalci dobro vedo, da bi z izstopom Slovencev iz Hohenwartovega kluba tudi zginil s političnega življenja grof Hohenwart, katerega so nedavno tako proslavljali. Sedaj menda na njem ni jim dosti ležeče. Osnovana koalicija je zanje storila svojo dolžnost. Več pa ne žele od njega. Če sedaj razpade konservativni klub, tembolje, saj je vez mej liberalci in Poljaki dovolj trdna in češki veleposestniki se tudi več ne ločijo od njih. Nemški konservativci in Slovenci bi pa tako včasih ovirali njih kapitalistično politiko.

Volilna reforma. — Poleg vladnega načrta o volilni reformi je grof Hohenwart predložil še svojega, ki je pa še vsaj za Slovence še manj ugoden nego je vladen. Potem načrtu bi veleposestniki volili 85 poslancev, trgovske zbornice 18, obrtne zbornice, ki se še le osnujejo, 12, deželni zbori 72 in kurije mestnih in 86 iz kurije kmetskih občin, 35 mestnih in 45 kmetskih poslancev, bi pa volili naravnost volilci. Za poslednje bi se volilna pravica toliko razširila, da bi volili vsi davkoplačevalci, industrijski delavci in pa tisti, ki plačujejo letno najemščino v znesku, katerega določijo deželni zbori. Sicer se pa govori, da tega predloga grof Hohenwart ni stavil v imenu Hohenwartovega kluba in ga tudi ne misli vsekako vzdržati. Nekateri konservativci so zanj, drugi pa zopet proti njemu, kakor ravno nanašajo razmere v deželi, v kateri so voljeni.

Umrli je načelnik poljskemu klubu vitez Benoe. Bil je še le malo časa vodja poljskemu klubu in je imel 67 let. Državni poslanec je od 1882. leta, kadar je bil voljen v veleposestvu namesto viteza Pogorskega, kateri se je bil ponesrečil pri požaru nekega gledališča (Ringtheater) na Dunaji.

Košut, znani ogerski puntar iz 1848. leta, je nevarno bolan v Turinu in je vsak čas pričakovati njegove smrti. Košutovci na Ogerskem že zahtevajo od vlade, da naj preskrbi, da se Košut pokoplje na državne stroške in se parlamentarnim potom priznajo njegove zasluge. Vlada se seveda temu ustavlja, ker na državne stroške vendar ne gre proslavljati spomina moža, ki se je puntal proti vladarju. Košutovi pristaši pa prete vladi, da je sicer ne bodo podpirali v zadevi civilnega zakona. Vlada je sedaj v veliki zadregi. Če se Košutovcem zameri, zgubi večino in bode morala odstopiti, njih želji pa zadovoljiti ne more, ker bi zadela na odpor na višjem mestu.

Madjarizacija na Ogerskem. — Ogerski učni minister dovolil je 100 učiteljem in učiteljicam nemadjarške narodnosti po 40 gld. nagrade, ker so si pridobili posebnih zaslug za razširjenje madjarščine. Na Ogerskem se torej nagraja renegatstvo.

Rusija in Nemčija. — Odsek nemškega državnega zbora za posvetovanje o trgovinski pogodbi z Rusijo je pogodbo odobril s 16 proti 12 glasom. Pogodba razpravljala se

potem v zbornici, ki je isto tudi res vsprejela. Tako so trgovinski odnošaji mej obema državama zopet za deset let urejeni. Veliko se je delovalo od raznih strank nemškega državnega zbora proti pogodbi, a naposled je prodrla le stranka, ki je bila za toli potrebno pogodbo.

Srbija. — Dan 6 t. m. kot obletnica, kar je Srbija postala kraljestvo je minul, brez vsacega škandala. Pričakovanje, da bo kralj rehabilitiral Milana in ga imenoval srbskim generalom, a se ni izpolnilo. — Glede položaja v Srbiji se je Milan proti francoskemu časnikarju izjavil, da je kriza samo notranja, da gre le za gospodarstvo ene ali druge stranke. O vnanjih konfliktih ni govorjenja. Srbija ve dobro, da ji je treba prijateljskih odnošajev z Avstrijo, in da je dolžna hvale Rusiji. Radikalna stranka je spravila Srbijo na kant, treba je torej mlademu kralju dobrega sveta, da zamore zamotane razmere zopet urediti. Zato rekel je Milan, še ne ve, kedaj bo zapustil Srbijo.

Rusija in Francija. — Nasproti vestim, ki zadnji čas zatrjujejo, da se prijateljstvo mej Rusijo in Francijo ni nikdar pismenim potom, to je po kaki pogodbi potrdilo, zatrjuje neki francoski oficijozni list, da se je koj po toulonskih slavnostih podpisala vojaška konvencija, po kateri se obe državi zavezujejo druga drugi za časa vojne pomagati. Nemški časnikarji torej katerim je seveda rusko-francosko prijateljstvo trn v peti so se zopet enkrat opekli.

Anglija. — Te dni se je novo ministerstvo s prestolnim nagovorom predstavilo zbornici. Govori se pa, da ministerski predsednik v svojem govoru ni nikjer omenjal homerule, kar seveda je pri tleh in radikalih vzbudilo senzacijo. Pozornost vseh je obrnena zdaj na to, bo li novo ministerstvo omenjalo kaj homerulo pri nagovoru gospodske zbornice. Če se bo nova vlada popolnoma opustila perečo irsko vprašanje je dvomno, če se bo mogla dolgo vzdržati.

Obrtnija.

Barve za likerje.

Likerji so sami po sebi brezbarveni ali rumenkasti. Kupci pa večkrat zahtevajo barvaste likerje, za to se pa morajo barvati z neškodljivimi barvili.

Za rudeče barvanje se najbolj rabi košenilke. To barvilo so neke vrste listne uši, ki se nahaja na nopalski rastlini (košenilnem kaktusu) in še na neke druge vrste kaktusa (*Cactus opuntia*). Te živalice se goje posebno v Mehiki, srednji Ameriki, Algieru in nekaterih krajih v južni Afriki. Loči se košenilka pred vsem v dve vrsti, fina košenilka ali mestika se dobiva s kultivirane nopalske rastline, dočim se slabša divja ali gozdna košenilka z divjega kaktusa. Živalice se pokončajo z vročim parom ali v pobeljeni peči in potem posuše.

Ker se ta barva večkrat ponareja, mora biti izdelovatelj likerjev jako previden. Dobre košenilke so okrogla, voglasta, nagrbančena telesa, velika kakor konoplja, in imajo srebrnosivo barvo, ki se premeni v rudečerjav lahek prah.

Košnilna tinktura v malem se napravi, v čašici za trenje barve se 100 gramov košenilk najfineje stere, dodavši 2 grama sode. Ta prašek se dene na precejujoči papir na steklenem lijaku in se gori vlije 2 litra 80 % vinskega cveta (špirita).

Košnilke se rabijo najbolj za rudeče barvanje likerov. Rabijo se pa tudi za tako barvanje likerov santelnov les, borovnice ali kermes, ki pa vendar ne pridejo toliko v poštev.

Rumeno barvajo likere z žefranom, kateri se dobiva od cvetja žefranovega. Francoski, španjski žefran v trgovini večkrat napojé z oljem, da je težji. Italijanski žefran je pa slabši in se za rabo ne priporoča. Dober žefran ima živo, temnopomerančasto barvo, dobro blago ima jako prijeten duh in je malo grenkega okusa.

Z žefranom se v trgovini gode razne sleparije in je zatorej potreba previdnosti pri kupovanji. Tako se za žefran prodaja večkrat cvetje mesečnika (*Calendula officinalis*), potem pa saflor. Da bi bil žefran težji, se deva na vlažen zrak, ali se pa napaja z oljem, kakor že zgoraj omenjeno.

Za rumeno barvanje likerjev že nekaj let rabijo ne kateri žefranov surogat ali Viktorjino rumenilo. To barvilo je rumenorudeči prašek, in ima veliko barvino moč. Ker pa ima zopern duh, to barvilo ni za fine likerje, ko bi tudi bilo dovoljeno. Natančnejše preiskave so pa pokazale, da je tudi to barvilo strupeno in se zatorej ne sme rabiti za barvanje živil.

Žefranova tinktura za barvanje likerjev se naredi, ako se 10 ur moči 50 g žefrana v $\frac{3}{4}$ l vode in vse to dobro zmeša. Čez nekaj časa se ta voda odlije in prilije nove ter pusti kake tri ure stati in se steklenica večkrat dobro pretrese, da se vse zmeša, potem se pa odlije ta voda k prejšnji in jej pridene $\frac{3}{4}$ litra 80 % nega vinskega cveta (špirita). Za prav fine likerje pa žefran vendar ni, ker ima prehud duh in grenek okus.

Nadalje rabijo za rumeno barvanje likerjev saflor, to je cvetje barvinega osata (*Carthamus tinctorius*), kateri izvira iz Vzhodne Indije, ali se prideluje tudi v vseh deželah okrog Sredozemnega morja, pa tudi na Ogerskem in semtertja v Nemčiji. Najboljši vrsti sta perzijski in kitajski saflor, pa tudi španjski je na dobrem glasu. Nadalje so znani v trgovini egiptovski, vzhodnoindijski in ogerski, poslednji je lepo rudeč.

Perzijski saflor je temnorudeč in se loči v dve vrsti, to je prvi in drugi cvet, poslednji je slabši in cenejši. Saflor ima v sebi rudečo v vodi ne razstopljivo in rumeno v vodi raztopljivo barvilo. Za barvanje likerjev ima le rumeno barvilno vrednost. To barvilo se z vodo izleče iz saflora. V trgovini se pa dobiva tudi že izprani saflor, kateri se rabi za rudeča barvila, ali tak ni za izdelovalce likerjev, ker v njem ni več rumenega barvila. Zatorej se mora vedno zahtevati neizprani saflor.

Modri likerji niso dosti v navadi. Kjer se pa rabijo, se pa barvajo z indignim karminom.

Indigni karmin se napravi iz indiga. Vzeti se pa mora za to najboljše indigo, kajti slabše vrste dajo rudečkasto barvo. V indigu, kateri se potopi v vodi, je apno, berlinsko modrilo, prst ali pa pepel primešan. Takega indiga ne sme rabiti izdelovatelj likerjev.

Da se napravi indigni karmin, se zmane najboljšega